

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือประการแรกเพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ โดยสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนและนำมารวมเป็นค่าสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน โดยศึกษาความสัมพันธ์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนและตัวแปรเกณฑ์ภายนอก ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เชาวน์ปัญญาของนักเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน และความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตร และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน ประการที่สอง เพื่อสร้างและพัฒนาเกณฑ์จัดช่วงชั้นทางสังคมของครอบครัวนักเรียน โดยสร้างเกณฑ์จัดช่วงชั้นทางสังคมของครอบครัวนักเรียนจากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่พัฒนา และตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ของการจัดช่วงชั้นทางสังคมโดยเปรียบเทียบความสอดคล้องของการจัดช่วงชั้นทางสังคมระหว่างเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่พัฒนากับเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่นิยมใช้ และเปรียบเทียบความสอดคล้องของการจัดช่วงชั้นทางสังคมระหว่างเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่พัฒนากับเกณฑ์เชิงจิตวิสัย โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 6 สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 จำนวน 268,321 คน (ข้อมูลจากรายงานสรุปสถิติ สังกัดกองการมัธยมศึกษา)
2. บิดาหรือมารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 6 สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 จำนวน 268,321 ครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน และบิดาหรือมารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 6 ปีการศึกษา 2541 กองกรมมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณขนาดพอดีของกลุ่มตัวอย่าง ของ Yamane (Yamane, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน และจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Lindemen, (1980) กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 20 หน่วยต่อ 1 ตัวแปร ในงานวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 18 ตัวแปร ดังนั้นการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามข้อกำหนดของ Lindemen มีค่าประมาณ 360 คน แต่เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความแม่นยำ ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 100 เท่าของตัวแปร ซึ่งได้ประมาณ 1,800 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่มหลายชั้น (Multistage cluster sampling) โดยใช้เขตการศึกษา โรงเรียน และห้องเรียนเป็นตัวแบ่ง ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. สุ่มเขตการศึกษา จำนวน 4 เขต จากจำนวนทั้งหมด 34 เขต ตามการแบ่งเขตการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการสุ่มได้เขต ธนบุรี พญาไท พระนคร และสาทร เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
2. สุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา เขตละ 1 โรงเรียน จากโรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ได้จำนวนโรงเรียน 4 โรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 รายชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้ จำแนกตามเขตการศึกษา

เขตการศึกษา	โรงเรียน
ธนบุรี	ศึกษานารี
พญาไท	สามเสนวิทยาลัย
พระนคร	สตรีวิทยา
สาทร	วัดสุทธิวาราม

3. สุ่มห้องเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยสุ่มชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นละ 2 ห้อง และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 - 4 ห้อง เนื่องจากระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องน้อยกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลจากการสุ่มได้จำนวนห้องเรียนในแต่ละโรงเรียนดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนห้องเรียนที่สุ่ม จำแนกตามชั้นเรียนในแต่ละโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนห้องเรียนที่สุ่ม (ห้อง)				
	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6
สตรีวิทยา	2	2	2	2	2
ศึกษานารี	2	2	2	2	4
วัดสุทธิวราวม	2	2	2	2	3
สามเสนวิทยาลัย	2	2	3	3	3

4. เลือกนักเรียน และบิดาหรือมารดาของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครทั้งหมดของแต่ละห้องที่สุ่มได้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนและชั้นเรียน

โรงเรียน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง					
	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	รวม(คน)
สตรีวิทยา	83	85	70	72	72	382
ศึกษานารี	118	106	100	97	121	542
วัดสุทธิวราวม	82	102	78	84	95	441
สามเสนวิทยาลัย	70	80	103	101	96	450
รวม(คน)	363	373	351	364	384	1,815

5. หลังจากที่ได้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน และบิดาหรือมารดาของนักเรียนแล้ว ได้รับข้อมูลกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้ตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม และมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในกรณีที่บิดาหรือมารดาตอบไม่สมบูรณ์ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 1,425 คน คิดเป็นร้อยละ 78.51 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลทั้งหมด โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ข้อมูลกลับคืน แสดงในตารางที่ 13

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ให้ประเมินช่วงชั้นทางสังคมของตนเอง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์เชิงจิตวิสัย ได้สุ่มเลือกกลุ่มที่ถูกจำแนกช่วงชั้นทางสังคมที่แตกต่างกันระหว่างเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจ

สังคมของครอบครัวนักเรียนที่พัฒนา และเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่นิยมใช้ ได้จำนวนตัวอย่างครอบครัวเท่ากับ 46 ครอบครัว จากจำนวน 622 ครอบครัว

ตารางที่ 19 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ข้อมูลกลับคืน จำแนกตามโรงเรียนและชั้นเรียน

โรงเรียน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง					รวม(คน)
	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	
สตรีวิทยา	76	59	68	58	62	321
ศึกษานารี	106	102	87	91	103	489
วัดสุทธิวราวม	51	83	50	76	55	315
สามเสนวิทยาลัย	46	52	82	67	53	300
รวม(คน)	278	296	286	292	273	1,425

ตัวแปรในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม คือ ตัวแปรที่บ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน และตัวแปรที่นำมาตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน โดยมีรายละเอียดของแต่ละกลุ่มตัวแปรดังนี้

1. ตัวแปรที่บ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน

ตัวแปรในกลุ่มนี้ได้มาจากการสังเกตที่ทฤษฎีและการวิจัยในอดีตที่ผ่านมา แล้วนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในด้านสังคมศาสตร์ ดังได้นำเสนอรายละเอียดในบทที่ 2 ตอนที่ 2 ได้ตัวแปรที่บ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว 18 ตัวแปร โดยเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 6 ตัว คือ 1) อาชีพ 2) การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน 3) การมีรายได้ 4) การศึกษา 5) อำนาจ และ 6) สภาพแวดล้อมของครอบครัว ดังมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบ	ตัวแปร	ความหมาย
1) อาชีพ	1) คะแนนเกียรติภูมิของอาชีพบิดา	-คะแนนของความมีชื่อเสียง จักดิ์ศรี ความนิยมยกย่องของสังคมที่มีต่องานที่บิดาของนักเรียนทำเป็นประจำ
	2) คะแนนเกียรติภูมิของอาชีพมารดา	-คะแนนของความมีชื่อเสียง จักดิ์ศรี ความนิยมยกย่องของสังคมที่มีต่องานที่มารดาของนักเรียนทำเป็นประจำ
	3) ตำแหน่งในอาชีพของบิดา	-หน้าที่การงานของอาชีพที่ทำเป็นประจำเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวของบิดา
	4) ตำแหน่งในอาชีพของมารดา	-หน้าที่การงานของอาชีพที่ทำเป็นประจำเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวของมารดา

องค์ประกอบ	ตัวแปร	ความหมาย
2) การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน	5) มูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ของครอบครัว 6) มูลค่าของสังหาริมทรัพย์ของครอบครัว	-ราคาของทรัพย์สินที่ไม่ค้างชำระของอสังหาริมทรัพย์ที่บิดาและ/หรือมารดาครอบครอง เช่นบ้าน ที่ดิน เป็นต้น -ราคาของทรัพย์สินที่ไม่ค้างชำระของสังหาริมทรัพย์ที่บิดาและ/หรือมารดาครอบครอง เช่นรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น
3) การมีรายได้	7) รายได้ของครอบครัว/เดือน 8) เงินค่าอาหารกลางวันของบุตร/วัน 9) คะแนนความมั่นคงของรายได้หลักของผู้นำครอบครัว	-รายได้รวมของบิดามารดา หรือของบุคคลคนหนึ่งในการนี้ที่ถูสมรสไม่ได้ทำงาน หม้าย หย่า หรือ แยก -จำนวนเงินที่บิดาหรือมารดาให้บุตรนำไปใช้เป็นค่าอาหารกลางวันในแต่ละวัน -คะแนนที่ได้จากความสม่ำเสมอของแหล่งที่มาของรายได้หลักของผู้นำครอบครัว อันเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความมั่นคงของรายได้
4) การศึกษา	10) จำนวนปีที่ใช้ศึกษาของบิดา 11) จำนวนปีที่ใช้ศึกษาของมารดา 12) คะแนนการได้รับการอบรมเพิ่มเติมของบิดา 13) คะแนนการได้รับการอบรมเพิ่มเติมของมารดา	-ระยะเวลารวมทั้งบิดาใช้ในการเรียนจากสถาบันการศึกษา -ระยะเวลารวมทั้งมารดาใช้ในการเรียนจากสถาบันการศึกษา -คะแนนที่ได้จากความสำเร็จของการได้รับการอบรมเพิ่มเติมภายหลังจากจบการศึกษาของบิดา เช่น การดูงาน การฝึกอบรม การฝึกหัดอาชีพ -คะแนนที่ได้จากความสำเร็จของการได้รับการอบรมเพิ่มเติมภายหลังจากจบการศึกษาของมารดา เช่น การดูงาน การฝึกอบรม การฝึกหัดอาชีพ
5) อำนาจ	14) คะแนนการมีชื่อเสียงของผู้นำครอบครัว 15) คะแนนการมีอิทธิพลต่อสาธารณชนของผู้นำครอบครัว	-คะแนนที่ได้จากการประเมินตนเองของผู้นำครอบครัวเกี่ยวกับการได้รับการยอมรับนับถือ หรือได้รับความนิยมนิยมชอบจากผู้อื่นว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป -คะแนนที่ได้จากการประเมินตนเองของผู้นำครอบครัวเกี่ยวกับความสามารถในการโน้มน้าวให้ผู้อื่นกระทำตามหรือเชื่อในสิ่งที่ตนแสดงความคิดเห็นออกไปในชุมชน

องค์ประกอบ	ตัวแปร	ความหมาย
6) สภาพแวดล้อมของครอบครัว	16) คะแนนพฤติกรรมการใช้เวลาว่าง	-คะแนนที่ได้จากจำนวนกิจกรรมของการใช้เวลาว่างของบุคคลในครอบครัว
	17) คะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ	-คะแนนที่ได้จากจำนวนกิจกรรมของการส่งเสริม ป้องกัน และรักษาสุขภาพของครอบครัว
	18) คะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร	-คะแนนที่ได้จากจำนวนกิจกรรมของการส่งเสริมการเรียนรู้ของครอบครัว

2. ตัวแปรที่นำมาตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน ได้แก่ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน 2) เชาวน์ปัญญาของนักเรียน 3) ความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตร 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ตัวแปรที่นำมาตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์	ความหมาย
1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน	ความปรารถนาของนักเรียนที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงเป้าหมายอันสูงที่ตั้งไว้โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
2) เชาวน์ปัญญาของนักเรียน	ความสามารถทั่วไปของนักเรียนที่จะเรียนรู้ ปรับตัว และแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ใหม่
3) ความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตร	ความมุ่งหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตรในปัจจุบันและอนาคต
4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ความสามารถของนักเรียนในการเรียนทุกวิชาของปีการศึกษาที่ผ่านมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 6 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน

แบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 1) ศึกษาความหมาย องค์ประกอบและตัวแปรที่บ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนจากทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2) สรุปองค์ประกอบ และตัวแปรที่บ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่ได้จากการศึกษา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคมศาสตร์ 4 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก) ตรวจสอบในด้านความเหมาะสม การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบและตัวแปร

3) สร้างแบบสอบถามครั้งที่ 1 จากตัวแปรที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แบบสอบถามที่มี 7 ตอน 36 ข้อ โดยมีเนื้อหาและจำนวนข้อดังนี้

เนื้อหา	จำนวนข้อ
1.ลักษณะทั่วไปของครอบครัว	5 ข้อ
2.การศึกษาของบิดา มารดา ปู่และตาของนักเรียน	8 ข้อ
3.แบบแผนพฤติกรรมของครอบครัว	3 ข้อ
4.อำนาจของบิดาและมารดาของนักเรียน	6 ข้อ
5.อาชีพของบิดาและมารดาของนักเรียน	6 ข้อ
6.รายได้ของครอบครัว	5 ข้อ
7.การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน	3 ข้อ
รวม	36 ข้อ

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 โดยให้บิดาหรือมารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษานารี จำนวน 50 คน ตอบ แล้วนำมาปรับปรุงข้อคำถามและมาตรวัดบางข้อที่กลุ่มทดลองไม่สามารถตอบได้ เช่นอำนาจของบิดาและมารดาของนักเรียน

5) ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับบิดาหรือมารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม จำนวน 74 คน แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรแอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9162

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง โดยมีเนื้อหา รูปแบบของข้อคำถาม และการให้ค่า ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 โครงสร้างเนื้อหาและการให้ค่าของแบบสอบถามเรื่องตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน

เนื้อหา	เนื้อหาย่อย	รูปแบบของ คำถาม	การให้ค่า
1. ลักษณะทั่วไปของครอบครัว	1.ผู้ตอบ	เติมค่า	-
	2.ที่อยู่อาศัยถาวร	เลือกตอบ	-
	3.สถานภาพสมรส	เลือกตอบ	-
	4.จำนวนบุตร	เติมค่า	-
	5.จำนวนสมาชิกในครอบครัว	เติมค่า	-
2. การศึกษาของบิดามารดา	1.วุฒิการศึกษาสูงสุดของบิดา	เติมค่า	0-22
	2.วุฒิการศึกษาสูงสุดของมารดา	เติมค่า	0-22
	3.การอบรมเพิ่มเติมของบิดา	เลือกตอบ	1-3
	4.การอบรมเพิ่มเติมของมารดา	เลือกตอบ	1-3
3. การดำเนินชีวิตประจำวันของ ครอบครัว	1.คะแนนพฤติกรรมการใช้เวลาว่าง	เลือกตอบ	0-10
	2.คะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ	เลือกตอบ	0-10
	3.คะแนนพฤติกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร	เลือกตอบ	0-10
4. อาชีพ อำนาจ และรายได้ของ ครอบครัว	1.อาชีพหลักของบิดา	เติมค่า	82.6-16.7*
	2.อาชีพหลักของมารดา	เติมค่า	82.6-16.7*
	3.ตำแหน่งหน้าที่การงานของบิดา	เลือกตอบ	0-6
	4.ตำแหน่งหน้าที่การงานของมารดา	เลือกตอบ	0-6
	5.ที่มาของรายได้หลักของบิดา	เลือกตอบ	1-4
	6.ที่มาของรายได้หลักของมารดา	เลือกตอบ	1-4
	7.การมีอิทธิพลต่อสาธารณชนของผู้ นำครอบครัว	เติมค่า	0-100
	8.ความมีชื่อเสียงของผู้ นำครอบครัว	มาตรา ประมาณค่า	0-15**
	9.รายได้ของครอบครัวต่อเดือน	เลือกตอบ	1-14
	10.เงินค่าอาหารกลางวันของนักเรียน	เติมค่า	3.22-149***

ตารางที่ 14 (ต่อ)

5. การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน	1. มูลค่าของบ้าน-ที่ดินที่ครอบครองเป็น เจ้าของ	เลือกตอบ และเติมค่า	1-14
	2. มูลค่าของทรัพย์สินที่ครอบครองเป็น เจ้าของ	เลือกตอบ และเติมค่า	1-14

หมายเหตุ เกณฑ์การให้คะแนนแสดงในภาคผนวก ค

- * เป็นคะแนนที่ได้จากเกียรตินิยมของอาชีพต่างๆที่ศึกษาโดย สุภางค์ จันทวานิช (2534)
- ** เป็นคะแนนที่ได้จากข้อคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 4 ระดับ สร้างโดย พิณิจ สาภานานนท์ (2538)
- *** เป็นคะแนนที่ได้จากการปรับเทียบตามอายุ (ดูจากภาคผนวก ค)

2. แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ใช้แบบวัดตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของHermans (1970) โดยให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นความปรารถนาของนักเรียนที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จสู่ส่วนเป้าหมายอันสูงที่ตั้งไว้โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สร้างขึ้นโดยอาศัยคุณลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เป็นแบบวัดที่มี 5 ตัวเลือก ให้คะแนนคำตอบถูก 1 คะแนน คำตอบผิด 0 คะแนน มี 29 ข้อ โดยมีโครงสร้างของเนื้อหาแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 โครงสร้างของเนื้อหาของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Hermans (1970)

พฤติกรรมของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	จำนวนข้อ	การให้คะแนน
1. มีระดับความทะเยอทะยานสูง (Aspiration level)	3	คำตอบถูกให้
2. มีความพยายามให้ก้าวไปสู่สถานะที่สูงขึ้น (Upward mobility)	3	1 คะแนนค่า
3. มีความอดทนในการทำงานเป็นเวลานาน (Persistence)	4	ตอบผิดให้ 0
4. มีความพยายามทำงานจนสำเร็จ แม้จะถูกขัดจังหวะ (Task tension)	4	คะแนน
5. มีความรู้สึกที่เวลาเป็นสิ่งที่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว (Time perception)	3	
6. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก (Time perspective)	3	
7. เลือกเพื่อนที่มีความสามารถ (Partner choice)	2	
8. ต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น (Recognition behavior)	1	
9. พยายามทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ดี (Achievement behavior)	6	
รวม	29	

แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Hermans ได้ถูกนำมาใช้ในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย โดยผู้ที่นำแบบวัดนี้ไปใช้ได้ศึกษาหาความเที่ยง ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง .70 - .83 (เมื่อนพันธ์ โกกนท, 2515; ราไพพิทย์ ธีรนิติ, 2515; แสงเดือน บุญไทร, 2515; สุวรรณ ภควัตชัย, 2526) แต่เนื่องจาก ข้อความในแบบวัดแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ที่ Hermans สร้างขึ้นถามเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด เห็น รวมถึงลักษณะนิสัยที่ผู้ตอบมักกระทำเป็นกิจวัตร ผู้วิจัยจึงเห็นว่าไม่สมควรที่จะมีคำตอบที่ถูก ต้องเพียงคำตอบเดียว อีกทั้งตัวเลือกของ Hermans มีลักษณะเป็นระดับลดหลั่นกันจากมากไปน้อย หรือจากน้อยไปมากทุกข้อ ผู้วิจัยจึงดัดแปลงเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละข้อเป็น 1 - 5 คะแนน และ คัดเลือกข้อที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ได้ 24 ข้อ แล้วจึงนำไปทดลองใช้

2.1 การนำไปทดลองใช้

ผู้วิจัยได้นำมาใช้กับกลุ่มนักเรียนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการทดลองใช้ 2 ครั้ง ดังนี้
ครั้งที่ 1 ทดลองกับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนสตรีมหาพฤฒารามจำนวน 74 คน
ครั้งที่ 2 ทดลองกับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 5 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำนวน 90 คน

ผลจากการทดลองใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้นำมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ และทั้งฉบับดังนี้

2.2 การวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ

การทดลองใช้ครั้งที่ 1 เมื่อตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ 1 - 5 คะแนน ในแต่ละข้อแล้ว นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัด โดยเรียงลำดับคะแนนจากสูงที่สุดไปต่ำที่สุด แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้คะแนนสูงร้อยละ 25 และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำร้อยละ 25 แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างรายข้อโดยใช้ t - test คัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกกลุ่มสูง-ต่ำ ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประกอบกับการเลือกข้อที่ให้ครอบคลุมคุณลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ Hermans ได้ศึกษาไว้ได้คุณลักษณะละ 2 ข้อ ยกเว้นคุณลักษณะในเรื่องต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้ 1 ข้อ รวมแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ปรับปรุงมี 17 ข้อ

การทดลองใช้ครั้งที่ 2 ตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัด เช่นเดียวกับการทดลองครั้งที่ 1 ผลการวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อแสดงในตารางที่ 16

จากผลการทดลองครั้งที่ 1 และ 2 สรุปได้ว่าแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ดัดแปลงจากของ Hermans มีคุณภาพของข้อคำถามทุกข้อ และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ข้อ	t - test	p-value
1	8.50	.000
2	6.98	.000
3	3.49	.001
4	4.26	.000
5	3.31	.002
6	4.84	.000
7	3.00	.004
8	4.40	.000
9	4.03	.000
10	7.26	.000
11	3.87	.000
12	3.64	.001
13	3.63	.001
14	3.32	.002
15	4.21	.000
16	3.68	.001
17	2.73	.009

2.3 การวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดทั้งหมด

การวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ครั้งนี้ ได้หาความตรงและความเที่ยงของแบบวัด จากการทดลองใช้ 2 ครั้ง โดยได้นำไปหาความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related validity) ในการทดลองใช้ครั้งแรก และหาความตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) ในการทดลองใช้ครั้งที่ 2 ส่วนความเที่ยงได้ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค ทั้ง 2 ครั้ง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related validity) ได้ใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นโดย ประสาท ปันทังกูร (2516) ปรับปรุงโดย อรพินท์ ชูชม (2523) จำนวน 45 ข้อ มาเป็นเกณฑ์ โดยให้กลุ่มทดลองครั้งที่ 1 ทำแบบวัดที่เป็นเกณฑ์ (จำนวนกลุ่มทดลอง 50 คน) แล้วนำมาหาความสัมพันธ์กับแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่นำมาใช้ในการศึกษากครั้งนี้ ผลการ

วิเคราะห์ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.4382 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) แสดงว่าแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์

2) ความตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) จากการศึกษาเอกสารทั้งในและต่างประเทศได้ข้อสรุปว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับความสามารถ จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ (Matsunaga, 1972; ประสาร มาลากุล ณ อุษยชา, ชุมพร ยงกิตติกุล และจวีระ สุวรรณไพบูลย์, 2520; สุวรรณ ภาวัตชัย, 2526) ดังนั้นในการทดสอบความตรงเชิงจำแนก จึงใช้วิธีจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนมาตรฐาน (T - score) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนมาตรฐาน (T - score) ของแบบวัดเชาว์ปัญญาเกิน 1 หน่วยความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเป็นกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และกลุ่มนักเรียนที่มีคะแนนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าคะแนนมาตรฐานของแบบวัดเชาว์ปัญญาเกิน 1 หน่วยความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเป็นกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ นำวิธีจำแนกดังกล่าวไปจำแนกกับกลุ่มทดลองครั้งที่ 2 ทำให้ได้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าความสามารถ 7 คน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถ 29 คน ผลการทดสอบพบว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าความสามารถ มีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ ($t = 1.99, P < .05$) แสดงว่าแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นี้มีความตรงเชิงจำแนก

3) ความเที่ยง (Reliability) หลังจากได้เลือกข้อคำถามที่มีอำนาจสูง 17 ข้อ นำมาทดสอบความเที่ยงของแบบวัดโดยสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค ได้ค่าความเที่ยง ได้ค่าดังนี้

กลุ่มทดลอง	ความเที่ยง(α)
กลุ่มที่ 1 (74 คน)	0.6696
กลุ่มที่ 2 (90 คน)	0.7606

สรุปได้ว่าแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ดัดแปลงจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Hermans รวม 17 ข้อ มีความตรงและความเที่ยงเหมาะสมที่จะนำไปใช้วัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้

สำหรับการให้คะแนนในการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ให้คะแนนข้อละ 1-5 คะแนนขึ้นอยู่กับตัวเลือก และมีข้อคำถามรวม 17 ข้อ จึงมีคะแนนรวมทั้งตั้งแต่ 17 - 85 คะแนน

3. แบบวัดเชาว์ปัญญา

ใช้แบบสอบแอดวานซ์ ไพรเวทสจิป แมทริซิส ของ เจ ซี ราเวน (J. C. Raven) ซึ่งใช้

ทดสอบกลุ่มคนที่อายุ 11 ปีขึ้นไป แบ่งเป็น 2 ชุด ชุดแรกมี 12 ข้อ เป็นแบบฝึกหัดสร้างความคิดค้นคว้า กับวิธีการทำไม่นำมาคิดคะแนน ส่วนชุดที่ 2 มี 36 ข้อ เป็นชุดที่นำมาคิดคะแนน ถ้าตอบถูกได้ข้อละ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน แบบสอบชุดนี้มีการนำไปใช้ในต่างประเทศและในประเทศอย่างกว้างขวาง ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบที่ผ่านมา พบว่ามีค่าความเที่ยง 0.75 ถึง 0.91 (J. C. Raven, 1965; อรสา จรุงธรรม, 2527; ประเสริฐ เศษะนาวาเกียรติ, 2531; นิตยา สุระชัย, 2523) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดเชาว์ปัญญาไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำนวน 90 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.8808 แล้วนำมาหาความตรงตามสภาพ (Concurrent validation) เนื่องจากการศึกษาของ ลาวิน (Lavin, 1965) ได้วิเคราะห์งานวิจัยต่างๆ หลายร้อยชิ้นที่ได้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และนักศึกษาระดับต่างๆ เขาสรุปไว้ว่า ความสามารถทางสมองโดยทั่วไป หรือเรียกว่าองค์ประกอบทางสติปัญญา (Intelligence factor) สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ประมาณร้อยละ 50 ส่วนที่เหลือเป็นตัวแปรอื่นๆ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้ตรวจสอบความตรงตามสภาพ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน จากแบบสอบแอดวานซ์ โพรเกรสชิป แมทริซิส และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเฉลี่ยสะสม ในกลุ่มทดลองพบว่ามีค่าเท่ากับ 0.3834 และมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบวัดเชาว์ปัญญาชุดนี้มีความตรง และความเที่ยงเหมาะสมที่จะนำไปใช้

การให้คะแนนเชาว์ปัญญาของนักเรียน ให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 0 - 1 คือ ถูกให้ 1 ผิดให้ 0 จาก 36 ข้อ แล้วนำมาแปลงเป็นคะแนนเชาว์ปัญญาตามสูตรของ Wechsler, 1955 (อ้างถึงใน ชัยพร วิชชาวุธ, 2524 ดูรายละเอียดในภาคผนวก ง)

4. แบบสอบถามความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตร

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีข้อคำถาม 4 ข้อ มีลักษณะสเกลการตอบแบบตัวเลข 5 ช่อง โดยเป็นคำถามความคาดหวังต่อการศึกษาของบุตรในปัจจุบันและอนาคต มีคะแนนรวมตั้งแต่ 4 - 20 คะแนน โดยมีเนื้อหาและคะแนน ดังนี้

เนื้อหา	รูปแบบของข้อคำถาม	คะแนน	การให้คะแนน
1. ความคาดหวังจากคะแนนสอบในแต่ละวิชา	มาตรา	1-5	ให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 1-5
2. ความคาดหวังจากคะแนนสอบมัธยมศึกษาปีที่ 6	ประมาณค่า	1-5	คะแนนตามมาตราประมาณ
3. ความคาดหวังจากคะแนนสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยจำกัดรับของรัฐ		1-5	ค่า 5 ระดับ มีจำนวน 4 ข้อ จึงมีคะแนนรวมตั้งแต่
4. ความคาดหวังในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทและเอก		1-5	4- 20 คะแนน

5. แบบบันทึกรายการ

ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกรายการในการคัดลอกข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากห้องทะเบียนและวัดผลของโรงเรียน ซึ่งแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยสัมภาษณ์บิดาหรือมารดาของนักเรียนเฉพาะกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวไม่สมบูรณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสัมภาษณ์บิดาหรือมารดาของนักเรียนเฉพาะกลุ่มที่ถูกจำแนกช่วงชั้นทางสังคมต่างกัน ระหว่างเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่พัฒนาไปกับเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่นิยมใช้ โดยให้ประเมินระดับช่วงชั้นทางสังคมของครอบครัวตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาดังแต่วันที่ 27 พฤษภาคม - 7 สิงหาคม 2541 โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบิดาหรือมารดาของนักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลในแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือวิจัย	วัตถุประสงค์
กลุ่มนักเรียน	-แบบวัดเขาวงกตปัญหา -แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ -แบบบันทึกรายการของคะแนนเฉลี่ยสะสม	เพื่อนำมาใช้ตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน
กลุ่มบิดาหรือมารดาของนักเรียน	-แบบสอบถามเรื่องตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน -แบบสอบถามความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตร -การสัมภาษณ์	เพื่อนำมาพัฒนาตัวบ่งชี้ เพื่อนำมาใช้ตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน เพื่อนำมาใช้ตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ของการจัดช่วงชั้นทางสังคม

กลุ่มนักเรียน

1. ให้นักเรียนแต่ละห้องที่ได้รับการสุ่มทำแบบวัดเชาวน์ปัญญา โดยใช้แบบสอบแอดวานซ์ ไพรเมอร์สชิป แมทริซิส ซึ่งมี 2 ชุด ชุดแรกมี 12 ข้อ ให้เวลา 5 นาที ชุดที่สองมี 36 ข้อ ให้เวลา 30 นาที ต่อจากนั้นให้ นักเรียนทำแบบวัดแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ ซึ่งมี 17 ข้อ ไม่จำกัดเวลา มีเวลาในการทำแบบสอบทั้งหมด 50 นาที
2. คัดลอกผลการเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากห้องทะเบียนและวัดผลของโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง ตามแบบบันทึกรายการพร้อมทั้งเบอร์โทรศัพท์ของนักเรียนที่สามารถติดต่อถึงบิดาหรือมารดาของนักเรียนได้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย นำไปขอความร่วมมือจากโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง ซึ่งได้แก่ โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนศึกษานารี โรงเรียนวัดสุทธิวราราม และโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

กลุ่มบิดาหรือมารดาของนักเรียน

1. ให้บิดาหรือมารดาตอบแบบสอบถามเรื่องตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน และแบบสอบถามความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตร แล้วส่งกลับโดยผ่านทางอาจารย์ที่ได้รับมอบหมายของแต่ละโรงเรียน
2. สัมภาษณ์บิดาหรือมารดาของนักเรียนทางโทรศัพท์ เฉพาะกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. สัมภาษณ์บิดาหรือมารดาของนักเรียนทางโทรศัพท์ โดยให้ประเมินระดับช่วงชั้นทางสังคมของ ครอบครัวตนเองเฉพาะกลุ่มที่ถูกจำแนกช่วงชั้นทางสังคมต่างกันระหว่างเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่พัฒนากับเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่นิยมใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบ ลงรหัสข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องในการลงรหัสข้อมูลแล้ว จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) เพื่อศึกษาลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และการแจกแจงของกลุ่มตัวแปรที่บ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนและกลุ่มตัวแปรที่นำมาตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows version 7.5
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยตามวัตถุประสงค์ มีดังนี้

2.1 จากวัตถุประสงค์ ข้อ 1.1 เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน วิเคราะห์โดยหาคะแนนสัมประสิทธิ์องค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน 2 ระดับ ระดับแรกจากตัวแปร 18 ตัว เพื่อให้ได้ค่าองค์ประกอบ 6 ตัว ระดับที่สองจากองค์ประกอบ 6 ตัว เพื่อให้ได้ค่าสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน (SES) และนำเสนอเป็นสมการเชิงเส้นตรงในรูปของคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบ คือ

$$SES = a_1 ZF_1 + a_2 ZF_2 + a_3 ZF_3 + a_4 ZF_4 + a_5 ZF_5 + a_6 ZF_6$$

2.2 จากวัตถุประสงค์ ข้อ 1.2 เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน คำนวณหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมกับตัวแปรที่นำมาเป็นเกณฑ์ภายนอกด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่ด้วย t -test

2.3 จากวัตถุประสงค์ ข้อ 1.3 เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียน วิเคราะห์จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน 2 ระดับ

2.4 จากวัตถุประสงค์ ข้อ 2.1 เพื่อสร้างเกณฑ์การจัดช่วงชั้นทางสังคมของครอบครัวนักเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าความกว้างของช่วงชั้นจากค่าพิสัยของคะแนนสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนหารด้วยจำนวนช่วงชั้น

2.5 จากวัตถุประสงค์ข้อ 2.2 เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ของการจัดช่วงชั้นทางสังคมของครอบครัวนักเรียน วิเคราะห์โดย คำนวณจากค่าร้อยละของความสอดคล้องของการจัดช่วงชั้นทางสังคมระหว่างเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่พัฒนากับเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่นิยมใช้ และค่าร้อยละของความสอดคล้องของการจัดช่วงชั้นทางสังคมระหว่างเกณฑ์จากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนที่พัฒนากับเกณฑ์เชิงจิตวิสัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย